

Rollatoranvändares olyckor & skador i trafikmiljön

Anna Carlsson, Stiftelsen Chalmers Industriteknik

Jörgen Lundälv, Göteborgs Universitet & Umeå Universitet

2025-03-18
Tylösandsseminariet

Hjälpmedel – Användning

Förflyttningshjälpmedel används av

- 40% av kvinnorna och 20% av männen vid 75 års ålder
- 70% av kvinnorna och 55% av männen vid 85 års ålder

[Hjälpmedelsinstitutet 2014]

Rollator i trafikmiljön

- Analys av olyckor och skador inrapporterade till STRADA
- Vad kan vi lära oss?

Rollator

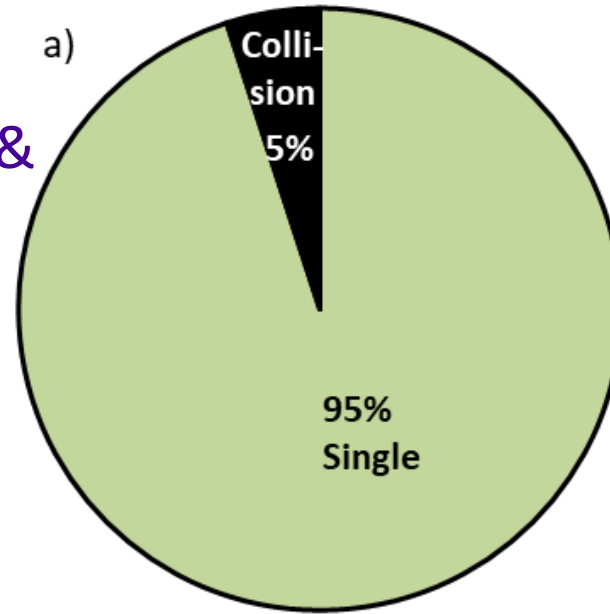

Analys

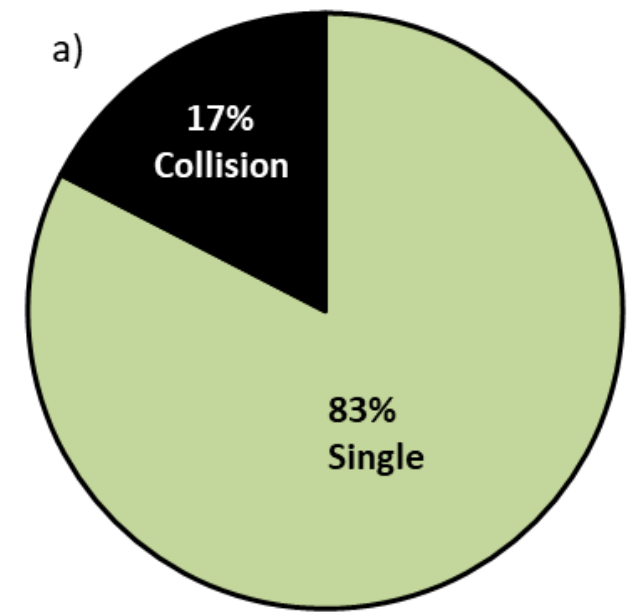
- 2020 olyckor
- 2,5 ggr fler kvinnor (72%) än män (28%)
- Fler singelolyckor (83%) än påkörningar (17%)
- >3 ggr större andel påkörningar hos rollatoranvändare (17%) jämfört med fotgängare generellt (5%)

Fotgängare generellt:

[Carlsson &
Svensson
2015]

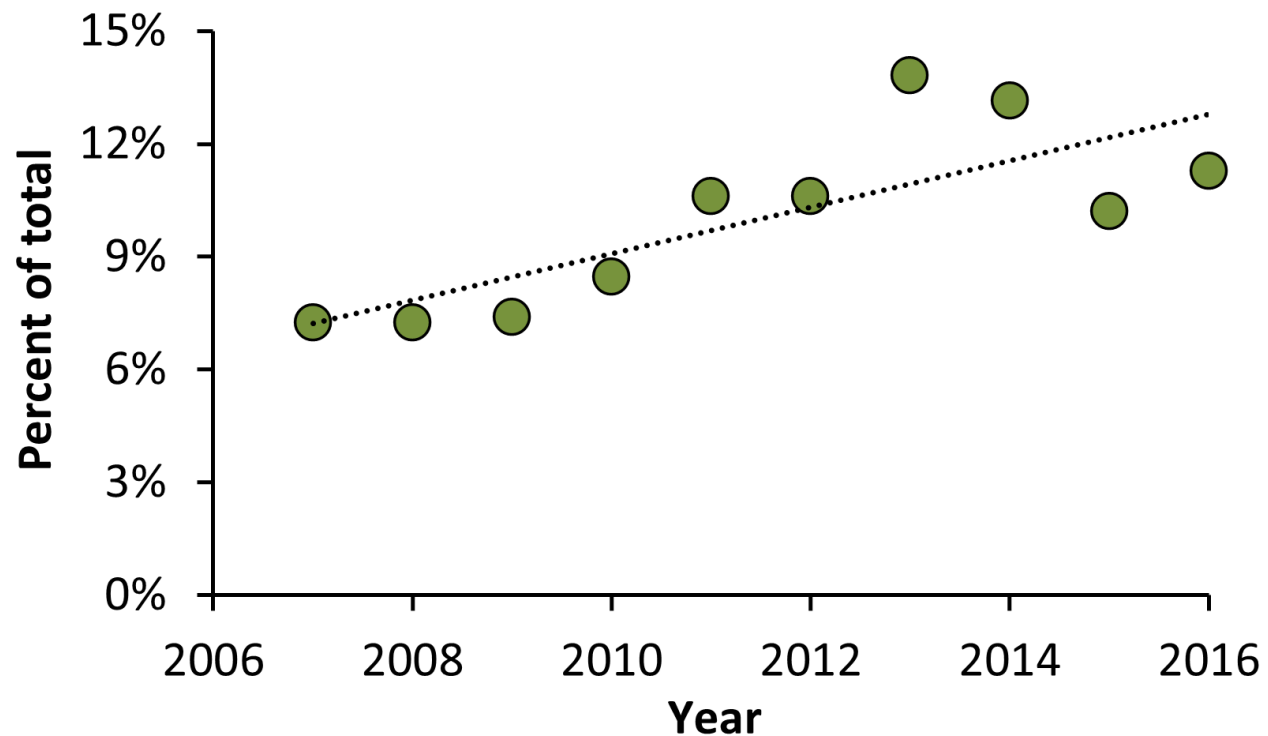

Rollator:

Antal olyckor – Utveckling

80% ökning under en 10-årsperiod

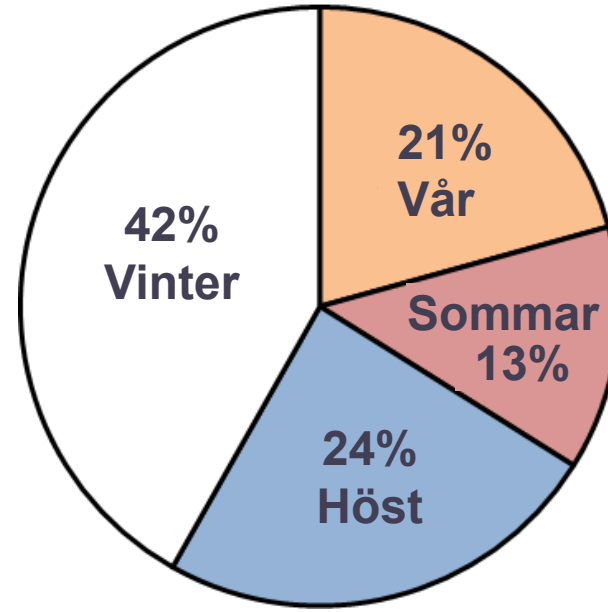
Årstid

- Rollatoranvändare jämn fördelning av olyckor under året
- Fotgängare generellt
Ca dubbelt så många olyckor på vintern

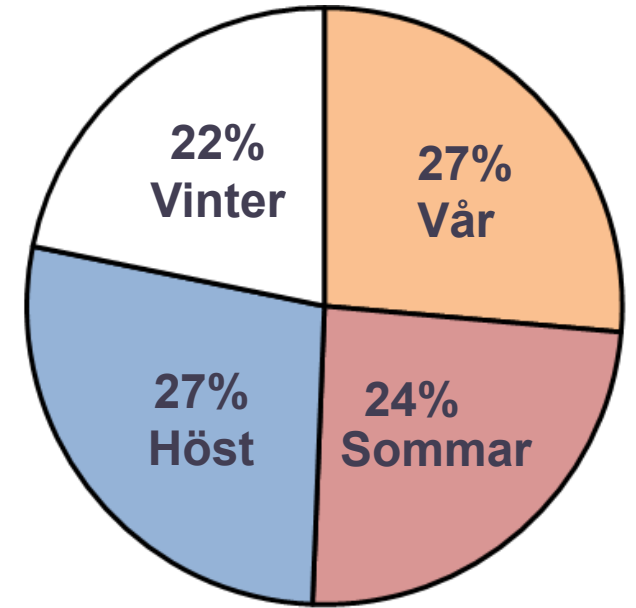
Trolig förklaring:

Begränsad utomhusvistelse vintertid pga svårigheter att ta sig fram på snö/is, rädsla för att ramla, kyla, ...

Fotgängare generellt:

Rollator:

Singelolyckor – 4 vanligaste orsakerna

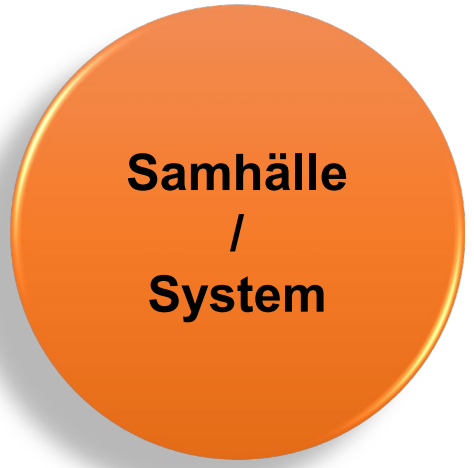
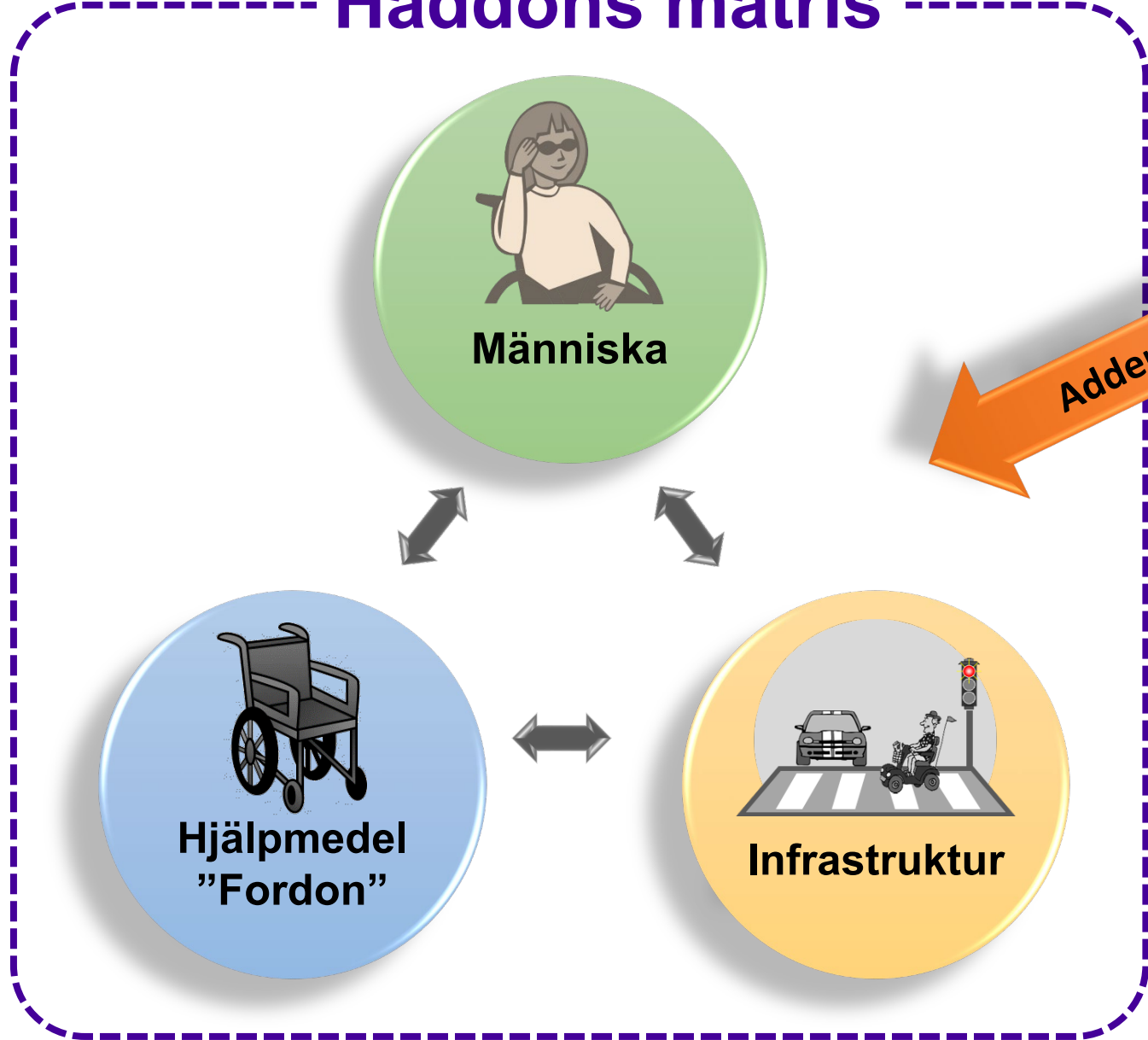
- Trottoar / nivåskillnad 29%
- Ytans egenskaper 19%
- Snubbling 9%
- Rullar iväg 7%

Singelolyckor – Allvarliga skador

Höftfrakturer: 71%

Huvudskador: 13%

Haddons matris

+
**Brukar-
medverkan**

Stötdämpande asfalt
RISE / PEAB

Infrastruktur

Exempelvis:

- Undvika onödiga nivåskillnader [underlätta snöröjning & minska fallrisk]
- Stötdämpande material / släta ytor
- Markvärme på strategiska platser
- Effektivt drift & underhåll
- Bänkar att sitta på

Trottoarer + övergångsställe i Pompeji

Rollator

Exempelvis:

- Viktfördelning
- Bromsar
- Synlighet

Hjälpmedel
"Fordon"

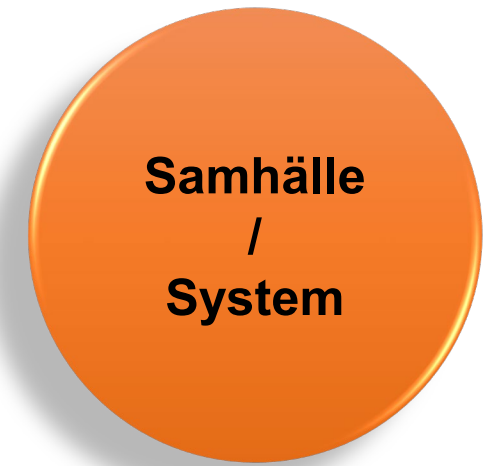
Människa

Exempelvis:

- Kroppsskydd
- Ordentliga skor
- Broddar
- Pannlampa
- Fallträning

Samhälle / system

Exempelvis:

- Standarder (spec höftslag – idag varierande effektivitet för höftskydd)
- Information om hjälpmedel i STRADA (för kontinuerlig uppföljning)
- Undanröja hinder för innovation (idag många hinder, "en djungel")
- Hjälpmedelsinstitutet lades ner (vad ramlade mellan stolarna?)
- Möjliggöra forskning & utveckling
(idag svårt – på gränsen till omöjligt – att hitta medfinansiering)

Läs mer

- Carlsson A, Lundälv J (2019) *Acute injuries resulting from accidents involving powered mobility devices (PMDs) – Development and outcomes of PMD-related accidents in Sweden.* Traffic Injury Prevention, Vol. 20, No. 5, pp. 484–91.
www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15389588.2019.1606910
- Carlsson A, Lundälv J (2022) *Rollator related pedestrian single accidents and collision events in Sweden.* Traffic Safety Research, Vol. 2, 000004.
<https://tsr.international/TSR/article/view/23512/21118>

Finansiering

Skyltfonden (TRV 2016/86272)

TRAFIKVERKET

ProSAFE (2021-01598)

VINNOVA

Data

**TRANSPORT
STYRELSEN**

TACK

